Materiallar to’plami · Conference Proceedings

“Iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy huquqlarni ta’minlash: global chaqiriqlar va milliy yechimlar(Fuqarolarning iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy huquqlari: transmilliy muammolar va ularni hal etish mexanizmlari)”

IQTISODIY, IJTIMOIY VA MADANIY HUQUQLARNI TA’MINLASH: GLOBAL CHAQIRIQLAR VA MILLIY YECHIMLAR

01 October – 14 November 2026

UDK 81

# INSTITUTSIONAL YANGILANISH VA IJTIMOIY ISHONCHNING O‘ZARO DETERMINATSIYASI

Yulduzxon Shokirjon qizi Yunusova*

*Farg‘ona davlat universiteti mustaqil izlanuvchisi*

✉ conffsu2023@gmail.com

**ANNOTATSIYA**

Maqolada institutsional yangilanish va ishonchning o‘zaro aloqasi tekshiriladi. Konseptual tahlil ishonch, tayanish va ishonchga loyiqlikni o‘zaro farqlaydi. O‘zaro determinatsiya avtomatik sababiyat emas, shartli qayta aloqa deb olinadi. Vakolat, izchillik va tuzatish mas’uliyatiga tayangan analitik tizim taklif etiladi. Xulosalar nazariy xarakterda bo‘lib, aholi ishonchi darajasini o‘lchamaydi.

**Kalit so‘zlar**

institut, ijtimoiy ishonch, ishonchga loyiqlik, qayta aloqa, hisobdorlik, adolat, modernizatsiya

DOI: 10.5281/zenodo.23863287

## KIRISH

Institutsional yangilanishni ijtimoiy ishonchning avtomatik manbai deb qabul qilish modernizatsiyani tushuntirishdagi muhim muammoni yashiradi. Yangi tartib o‘rnatilishi, tashkilot qayta tuzilishi yoki xizmat shakli o‘zgarishi uning fuqarolar tomonidan qanday anglanishi va baholanishini oldindan belgilab bermaydi. Xuddi shuningdek, ishonchning mavjudligi institut faoliyatining barcha jihati maqbul ekanini isbotlamaydi. Maqola shu ikki soddalashtirishdan voz kechib, yangilanish va ishonch o‘rtasidagi aloqani shartli, vositalangan hamda qayta ko‘rib chiqiladigan munosabat sifatida tahlil qiladi.

U.O‘rinboyev davlat va jamiyat munosabatlarida ishonchning ma’naviy asoslariga e’tibor qaratadi [1]. S. Eronov ishonchni e’tiqod va imon bilan aloqador tushunchalar doirasida ko‘rib chiqadi [2]. Ushbu mahalliy muhokamalar insonning ma’no va qadriyatga ehtiyojini ko‘rsatishga xizmat qiladi. Biroq institutsional ishonchni shaxsiy e’tiqod bilan to‘liq tenglashtirish mumkin emas. Davlat xizmatiga ishonish tashkilot vakolati, bajarilgan majburiyatlar va xatoni tuzatish tartibi haqida asosli kutishga ham tayanishi kerak. Maqola axloqiy asos bilan tashkiliy kafolatni o‘zaro to‘ldiruvchi, lekin bir-birini almashtirmaydigan omillar sifatida ko‘radi.

Asosiy tadqiqot savoli quyidagicha qo‘yiladi: institutsional yangilanish qaysi sharoitda asosli ishonchni yuzaga keltiradi va ishonch qaysi shaklda yangilanishni qo‘llab-quvvatlaydi? Bu savolga javob berish uchun ishonchning ortishini har doim ijobiy natija deb qabul qilishdan saqlanish zarur. Ishonch dalildan uzilib qolsa, xatolarni yashiruvchi munosabatga aylanishi mumkin; barcha shubhani zararli deb hisoblash esa institutni tanqidiy ma’lumotdan mahrum etadi. Demak, maqolaning normativ obyekti maksimal ishonch emas, asoslangan va farqlovchi ishonchdir.

Maqolaning maqsadi o‘zaro determinatsiya tushunchasini refleksiv qayta aloqa orqali aniqlashtirishdir. Muallif taklifiga ko‘ra, institutning ishonchga loyiqligi, fuqaroning uni baholashi va tashkilotning javob qaytarishi uch xil daraja sifatida ajratilishi lozim. Ular bir-biriga ta’sir etishi mumkin, ammo bir xil hodisa emas.

Yangi O‘zbekiston konteksti ushbu tahlilning muammoviy maydonidir; maqolada mamlakat aholisi ishonchining darajasi yoki uning o‘sish sur’ati haqidagi empirik hukmlar ilgari surilmaydi.

## ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

D.F.Terin Rossiyadagi siyosiy ishonchni institutlarning samaradorligi va adolati bilan bog‘liq baholar orqali o‘rganadi [3]. Yu.V.Latov institutsional ishonchni ijtimoiy kapital nuqtayi nazaridan monitoring materiallari bilan tahlil qiladi [4]. Bu tadqiqotlarning empirik xulosalarini O‘zbekistonga ko‘chirish mumkin emas. Ularning mazkur ish uchun ahamiyati natijadorlik, adolatlilik va ijtimoiy aloqalar ishonchni tushunishda turli savollar tug‘dirishini ko‘rsatishidadir. Bir institut xizmatni bajara olishi, lekin uni adolatsiz taqsimlashi mumkinligi fikriy jihatdan alohida tekshiriladi.

O.O’Neill ishonch haqidagi muhokamani ishonchga loyiqlik masalasiga bog‘laydi [5]. Maqola uchun bu farq hal qiluvchi ahamiyatga ega: odamlarni ko‘proq ishonishga undash bilan tashkilotni ishonishga munosib qilish bir xil vazifa emas. K. Hawley guruhlar va tashkilotlarning ishonchga loyiqligini alohida falsafiy masala sifatida tahlil qiladi [6]. Mazkur manbadan kelib chiqadigan mualliflik yo‘nalishi tashkilot sifatini bitta rahbarning shaxsiy fazilatlariga qisqartirmaslikdir. Tashkiliy majburiyatlarning davomiyligi, vakolatlar taqsimoti va xato uchun javobgarlik ham muhokama qilinishi kerak.

C.Budnik demokratiyada ishonchning rolini ortiqcha baholashga qarshi turib, saylangan vakillarning ishonchli faoliyatini ta’minlaydigan institutsional usullarga urg‘u beradi [7]. J.D’Cruz esa ishonchni muayyan faoliyat sohasi doirasida tushunishni asoslaydi [8].

Tadqiqot konseptual rekonstruksiya, normativ qiyoslash va shartli sababiy sxemalarni tekshirishga asoslandi. 2017–2026-yillarda nashr etilgan sakkizta ish ishonch tushunchasining ma’naviy, siyosiy, tashkiliy va analitik talqinlarini qamrab olish uchun tanlandi. Tanlovning maqsadi maqolalar soni orqali umumlashtirish emas, bir tushuncha ostida birlashib ketadigan turli munosabatlarni ajratish bo‘ldi. Tanlanma tizimli bibliometrik sharh emas; undagi manbalar konseptual qarama-qarshiliklarni aniqlashtirish uchun ishlatiladi.

Tahlil birligi alohida institutning reytingi emas, institut va fuqaro o‘rtasidagi majburiyat–kutish–javob munosabatidir. Avval tashkilot nimani va’da qilayotgani, keyin fuqaro nimani kutishi asosli ekani, so‘ng natija kutilganidan farq qilsa qanday izoh va tuzatish talab etilishi mumkinligi ajratildi. Shunday ketma-ketlik ishonchni faqat ichki hissiyot yoki umumiy ijobiy munosabat sifatida emas, tashkiliy amaliyot bilan bog‘liq holda o‘rganishga imkon beradi. Bu analitik tartib muallifning ishchi metodik taklifidir.

Qarshi misollar usulida uch fikriy holat ko‘rib chiqildi: samarali, lekin tanqidni qabul qilmaydigan institut; ochiq axborot beradigan, ammo majburiyatini bajarmaydigan institut; xatoga yo‘l qo‘yib, uni oshkora tuzatadigan institut. Bu holatlar real tashkilotlar tavsifi emas. Ular natijadorlik, oshkoralik va tuzatish mas’uliyati o‘rtasidagi farqni aniqlashga xizmat qiladi. Bir belgining mavjudligidan qolgan belgilar kelib chiqmasligi asosida ishonchga loyiqlikning ko‘p o‘lchamli tuzilishi ajratildi.

O‘zaro determinatsiya atamasi qat’iy tabiiy qonun ma’nosida ishlatilmadi. U institutsional amaliyot fuqarolar kutishiga, fuqarolarning fikri esa tashkilotning o‘zini o‘zgartirishiga ta’sir qilishi mumkin bo‘lgan qayta aloqa sifatida belgilandi. Har ikki yo‘nalish vositachi shartlarga bog‘liq: axborot tushunarli bo‘lishi, e’tiroz eshitilishi va tashkilot javob qaytarishga qodir bo‘lishi lozim. Natijalar statistik bog‘liqlikni isbotlamaydi. Ularning mantiqiy maqomi empirik tadqiqotda tekshirilishi mumkin bo‘lgan farqlar va normativ mezonlardan iborat.

## NATIJALAR VA MUHOKAMA

Birinchi natija ishonchga loyiqlik bilan ishonch o‘rtasidagi assimetriyani aniqlashdir. Institut sifatining yaxshilanishi fuqaro tajribasida darhol aks etmasligi mumkin; ijobiy tasavvur esa tashkilot sifatidan ortda qolishi yoki undan oldinga o‘tishi mumkin. Bu yerda vaqt tafovuti haqidagi fikr statistik natija emas, ikki turli hodisaning aynan bir xil bo‘lishi shart emasligidan kelib chiqadigan konseptual xulosadir. Shuning uchun ishonch bildiruvchi javobni institutsional sifatning bevosita o‘lchovi deb olishdan avval uning nimaga asoslanganini tekshirish kerak.

Ikkinchi natija ishonchni sohaviy jihatdan chegaralashdir. Bir tashkilotning ma’lumot taqdim etish qobiliyatiga ishonish uning nizoni adolatli hal qilish qobiliyatiga ishonishni avtomatik anglatmaydi. Muallifning

taklifida baholash savoli “institutga ishonasizmi?” shaklidan “qaysi vazifa bo‘yicha, qanday tajriba va kafolatga tayanib ishonasiz?” shakliga o‘tkaziladi. D’Cruzning sohaviy yondashuvi bu aniqlashtirish uchun nazariy tayanch beradi [8]. Bunday farqlash umumiy savolni butunlay rad etmaydi, uning talqin chegaralarini ko‘rsatadi.

Uchinchi natija ishonchni qayta ishlab chiqarishning uch bog‘inli tuzilmasidir. Institut majburiyatni aniq ifodalaydi, fuqaro natijani baholaydi, tashkilot esa bu bahoga izoh yoki tuzatish bilan javob beradi. Aloqa oxirgi bog‘inda uzilsa, fikr yig‘ish ishtirokning o‘rnini bosadigan marosimga aylanishi mumkin. Birinchi bog‘in noaniq bo‘lsa, tashkilotdan nima kutish asosli ekanini aniqlash qiyinlashadi. Ikkinchi bog‘in cheklansa, tashkiliy o‘zini baholash bilan foydalanuvchi tajribasi o‘rtasidagi tafovut ko‘rinmay qoladi.

To‘rtinchi natija tanqid va ishonchni mutlaq qarama-qarshilik deb tushunmaslikdir. Asosli e’tiroz institutdan ma’lum me’yorga rioya qilish kutilayotganini ham ifodalashi mumkin. Bundan har bir tanqid yashirin ishonchdir degan xulosa chiqmaydi. Muhim jihat shundaki, munosabatning ma’nosi uning tashqi ijobiy yoki salbiy shakliga qarab biryoqlama belgilanmasligi kerak. Taklif etilgan refleksiv ishonch tushunchasi ishonishning qayta baholash huquqi bilan mos kelishini anglatadi. Shunday ishonchni mustahkamlashda tashkilotning o‘zini oqlashi emas, dalilga javob berishi hal qiluvchi normativ o‘ringa ega.

Jadval institut sifatini baholash bilan fuqaroning ruhiy holatini o‘lchashni ajratishga xizmat qiladi. Undagi savollar ishonchni ko‘paytirish texnologiyasi emas, unga asos bo‘lishi mumkin bo‘lgan shartlarni aniqlash vositasidir. Har bir mezon tashkilotning aniq vakolati va majburiyati doirasida qo‘llanishi kerak; mezonlarga o‘zboshimcha sonli vazn berilmagan.

1-jadval. Institutsional yangilanish va asosli ishonch aloqasini tahlil qilish mezonlari

| **O‘lcham** | **Institutsional talab** | **Tekshiruv savoli** |
|---|---|---|
| **Vakolat** | Va’dani bajarish uchun bilim va resurs | Tashkilot zimmasidagi vazifani bajara oladimi? |
| **Izchillik** | Qoidaning vaziyatlar bo‘yicha asosli qo‘llanishi | O‘xshash holatlar nega turlicha hal etilgan? |
| **Adolatlilik** | Manfaatlar va yuklarni asosli taqsimlash | Qaror kimga foyda, kimga yuk keltiradi? |
| **Tushunarlilik** | Majburiyat va qaror sababini izohlash | Fuqaro nimani kutishi asosli ekanini biladimi? |
| **E’tirozga ochiqlik** | Tanqidiy axborotni qabul qilish | Norozi fikr mazmunan ko‘rib chiqiladimi? |
| **Tuzatish** | Aniqlangan xatoga javob berish | Xato uchun mas’uliyat va tuzatish yo‘li bormi? |

Qayta aloqaning ishlashi ushbu shartlarning barchasiga bir xil nom berishni talab qilmaydi. Vakolatli, ammo izoh bermaydigan institut bilan ochiq, ammo vakolatsiz tashkilot turli kamchilikka ega. Shuning uchun ularni bir umumiy “ishonch pastligi” iborasi bilan tavsiflash amaliy yechimni noaniqlashtiradi. Taklif etilgan farqlash muammoni qaysi darajada tuzatish kerakligini ko‘rsatishga qaratilgan.

Jadvalning diagnostik kuchi uning chegarasini tan olishga bog‘liq. Unda mavjud shartlar odamlar amalda ishonishini isbotlamaydi. Ular faqat ishonchni asosli deb baholash uchun tekshirilishi kerak bo‘lgan institutsional omillardir.

O‘zaro determinatsiya tushunchasini izohlashda yopiq doira muammosi yuzaga keladi: institut yaxshilanishi uchun ishonch, ishonch paydo bo‘lishi uchun esa yaxshi institut zarur, degan ta’rif hech narsani tushuntirmasligi mumkin. Maqola bu doirani boshlang‘ich shartlarni farqlash orqali ochadi. Ishonch hali yuqori bo‘lmagan holatda ham majburiyatni aniq belgilash, xatoni tan olish va e’tirozga javob berish normativ jihatdan talab qilinishi mumkin. Demak, institutning birinchi qadami fuqarodan oldindan ishonch so‘rashga to‘liq bog‘liq emas.

Bunga qarshi e’tiroz shuki, haddan tashqari nazorat ishonchni yemirishi mumkin. Bu masalani nazoratning barcha shakllarini bir xil deb hisoblamasdan muhokama qilish kerak. Kamsituvchi gumon bilan aniq vakolatga mos hisobdorlik bir hodisa emas. Har bir xizmatdan foydalanuvchini aybdor deb ko‘ruvchi tartib boshqa, tashkilot qaroriga asos so‘rash imkoniyati boshqa. Budnikning institutsional ishonchlilikka urg‘usi nazoratni har doim munosabatlarning buzilishi sifatida tushunmaslikka imkon beradi [7]. Muallif nazarida hisobdorlik shaxsni doimiy kuzatish emas, vakolat egasining izohlash majburiyatidir.

Yana bir e’tirozda hissiy yaqinlik va ma’naviy birdamlik yetarlicha hisobga olinmagani aytilishi mumkin. Maqola ularni inkor etmaydi, biroq institutsional majburiyatni shaxsiy sadoqat bilan almashtirmaydi. Ma’naviy ishonch munosabatga ma’no berishi mumkin; hujjatlashtirilgan va’dalar esa xodimlar almashganda ham talab qo‘yish imkonini saqlaydi.

Mahalliy manbalardagi ishonchning axloqiy mazmuni shu tarzda tashkiliy mezonlar bilan muloqotga kiritiladi [1; 2]. Bunda e’tiqodning daxlsizligi bilan ommaviy vakolatning tekshiriluvchanligi o‘rtasidagi farq yo‘qolmasligi zarur.

O’Neillning ishonchga loyiqlikni markazga qo‘yishi maqoladagi normativ urg‘uni aniqlaydi [5]. Asosiy maqsad barcha shubhani bartaraf etish emas, asosli shubha bilan asossiz ishonchni farqlash imkoniyatini kengaytirishdir. Shuning uchun muvaffaqiyat mezoni sifatida faqat ma’qullovchi javoblar ulushini tanlash taklif etilmaydi. Xato haqida xabar berish imkoniyati, uning jazosiz eshitilishi va natijada tuzatish bo‘lishi ham baholanishi kerak. Bu takliflar amaldagi ko‘rsatkichlar emas, maqoladan chiqarilgan tadqiqot va boshqaruv savollaridir.

Yangi O‘zbekiston doirasidagi institutsional yangilanishni tahlil qilishda tashkilot nomi yoki texnologiyasi o‘zgarganini uning munosabatlar tartibi yangilangani bilan tenglashtirmaslik tavsiya etiladi. Konseptual jihatdan hal qiluvchi savol shuki, fuqaroning kutishlari endi aniqroq asosga egami va tashkilot bu kutish oldida javobgarmi? Mazkur savol yordamida shakliy yangilik, funksional yaxshilanish va normativ o‘zgarish farqlanadi. Uchala daraja birga kelishi mumkin, lekin ulardan birining mavjudligi qolganlarini isbotlamaydi.

Tadqiqot dasturi sifatida avvalo bir xizmat yoki tashkilotning majburiyatlari xaritasini tuzish taklif etiladi. Unda murojaat bosqichi, belgilangan muddat, qaror sababi va tuzatish yo‘li o‘zaro bog‘lanishi kerak. Keyingi bosqichda fuqarolarning kutishlari shu majburiyatlar bilan qiyoslanishi mumkin. Kutilma va va’da o‘rtasidagi farq darhol fuqaroning bilimsizligi yoki institutning yomonligi deb baholanmasligi lozim. Ba’zan asosiy muammo va’daning noaniq ifodalanishida, ba’zan esa bajarish qobiliyatida bo‘lishi mumkin; qaysi holat mavjudligini dalil aniqlaydi.

Tashkilotga baho berishda rahbar shaxsiga yo‘naltirilgan ishonch bilan tartibning davomiyligiga asoslangan ishonchni ajratish ham foydali. Maqolaning normativ taklifiga ko‘ra, fuqaroning huquqi alohida xodimning yaxshi niyatiga qaram bo‘lib qolmasligi kerak. Hawleyning tashkilotlar ishonchga loyiqligini alohida ko‘rib chiqishi bu savolning falsafiy ahamiyatini ko‘rsatadi [6]. Konkret tashkilotdagi holatni aniqlash uchun esa hujjat, amaliyot va foydalanuvchi tajribasi o‘rtasidagi moslik alohida tekshiriladi.

Nihoyat, tashqi tadqiqotlar bilan qiyoslash mezon darajasida amalga oshirilishi lozim. Terin va Latov ishlaridan tushunchalar va savollar olinishi mumkin, ammo Rossiyadagi kuzatuv natijalari O‘zbekiston aholisining holati deb taqdim etilmasligi kerak [3; 4]. Bu farq qiyosiy tahlilni zaiflashtirmaydi; aksincha, umumlashtirishning haqiqiy chegarasini belgilaydi. Modernizatsiyaning ishonchga ta’sirini aniqlash uchun vaqt bo‘yicha kuzatuv, turli xizmatlar tajribasini qiyoslash va muqobil izohlarni tekshirish kerak bo‘ladi. Mazkur maqola ana shu kelgusi tadqiqotda qaysi tushunchalarni ajratish zarurligini asoslaydi.

Tadqiqotda ishonch ko‘rsatkichlari hisoblanmagan, institutsional yangilanishning sababiy samarasi o‘lchanmagan. Tanlangan manbalar muhim nazariy farqlarni ochadi, ammo barcha madaniy va siyosiy kontekstlarni ifodalamaydi. Shuning uchun refleksiv qayta aloqa sxemasi tasdiqlangan empirik qonun emas. Uni tekshirishda va’dalar, xizmat natijalari, e’tirozlar va javoblar o‘rtasidagi aloqalarni vaqt kesimida kuzatish zarur. Faqat bir martalik ijobiy munosabat so‘rovi mazkur aloqani aniqlash uchun yetarli metod bo‘lib xizmat qilmaydi.

Keyingi tadqiqotlar tanqidning ochiq ifodalanishi bilan haqiqiy ishonchsizlikni farqlashga ham e’tibor qaratishi kerak. E’tiroz bildirayotgan shaxs institutdan umid qilayotgan bo‘lishi mumkin; sukut esa rozilikni yoki ishonchni avtomatik bildirmaydi. Bunday ehtimollar mazkur maqolada qayd etilgan analitik muqobillar bo‘lib, ularning real nisbatlari empirik material asosida aniqlanishi lozim.

## XULOSA

Institutsional yangilanish va ijtimoiy ishonchning o‘zaro determinatsiyasi avtomatik va bir yo‘nalishli sababiyat sifatida emas, vositachi shartlarga bog‘liq qayta aloqa sifatida tushuntirilishi kerak. Maqolada ishonch, tayanish va ishonchga loyiqlikning farqlanishi asosida tashkilotning sifati bilan fuqaroning munosabatini tenglashtirish chegaralari ochib berildi. Asosiy konseptual natija majburiyatni ifodalash, natijani baholash va javob qaytarishdan iborat refleksiv aloqani ajratishdir. Ishonchning sohaviy xarakteri bir vazifa bo‘yicha ijobiy tajribani barcha vakolatlarga yoyishdan saqlaydi, tanqidiy qayta baholash imkoniyati esa ishonchni shartsiz sadoqatdan farqlaydi. Shu sababli modernizatsiyaning normativ vazifasi ishonchni har qanday vosita bilan ko‘paytirish emas, unga asos bo‘ladigan vakolat, izchillik, adolat va tuzatish mas’uliyatini shakllantirishdir. O‘zbekiston sharoitiga doir tavsiya yangi tashkiliy shakllarni fuqarolar oldidagi tekshiriladigan majburiyatlar bilan bog‘lashdan iborat. Biroq bu tavsiya mamlakatdagi ishonchning haqiqiy darajasi haqida hukm bermaydi. Taklif etilgan mezonlar keyingi empirik tadqiqotlar uchun savollar tizimini yaratadi. Ishonch va tanqid bir-birini istisno qilmaydigan muhitda institutsional yangilanish o‘z kamchiliklarini aniqlash va tuzatish imkoniyatiga ega bo‘ladi; aynan shu imkoniyat maqolada asosli ishonchning muhim normativ sharti sifatida belgilandi.

## ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘rinboyev U. Davlat va jamiyat munosabatlarida ijtimoiy ishonchni mustahkamlashning ma’naviy asoslari. Tamaddun nuri, 5(80, 2-qism), 2026. (p. 127–130). DOI: 10.69691/5ygvca37

2. Eronov S. Insonning yuksak ma’naviy uyg‘unlikka erishishida ishonch, e’tiqod va imon tushunchalarining

o‘rni. Tamaddun nuri, 8(59), 2024. (p. 102–104). DOI: 10.69691/rv3jne85

3. Терин Д. Ф. Конструкция политического доверия в России: эффективность и справедливость политических институтов. Социологический журнал, 24(2), 2018. (p. 90–109). DOI: 10.19181/socjour.2018.24.2.5846

4. Латов Ю. В. Институциональное доверие как социальный капитал в современной России (по результатам мониторинга). Полис. Политические исследования, 5, 2021. (p. 161–175). DOI: 10.17976/jpps/2021.05.11

5. O’Neill O. Linking Trust to Trustworthiness. International Journal of Philosophical Studies, 26(2), 2018. (p. 293–300). DOI: 10.1080/09672559.2018.1454637

6. Hawley K. Trustworthy Groups and Organizations. The Philosophy of Trust. Oxford: Oxford University Press, 2017. (p. 230–250). DOI: 10.1093/acprof:oso/9780198732549.003.0014

7. Budnik C. Trust, Reliance, and Democracy. International Journal of Philosophical Studies, 26(2), 2018. (p. 221–239). DOI: 10.1080/09672559.2018.1450082

8. D’Cruz J. Trust within Limits. International Journal of Philosophical Studies, 26(2), 2018. (p. 240–250). DOI: 10.1080/09672559.2018.1450080